

SÔN AR JISTR

War dôn ::C'était Anne de Bretagne

I

Kanomp hirie, ma mignoned, kanomp war an dro
Ar jistr koz hag ar jistr neve brûdet en peb bro ;
Gwellan evaj 'zo er bed-man,
Hag ouspenn ze ar yac'hasan.

DISKAN

Tôl ha tôl,
Alo ! pôtred, jistr d'an dôl !

II

Ar jistr mat, gwad an avalou, sklér evel dour aour,
Dorr e zec'hed d'ar pinvidik kenkoulz ha d'ar paour ;
D'an dud vrás ha d'ar vugale,
E ro nerz eleiz o javé.

III

Ar jistr dous a gang a fu, nez penin ar yaouarkiz ;
D'hou mere'bed e rive gened ha koantiz) meur ,
Dousder a laka 'n o zellou
Ha karante 'n o c'halonnou.

IV

Ar jistr mat a zo burzodus evit ar gozni ;
Netra na argas eyeltan an drouk-izili ;
D'hen evan mar gallfemp derc'hel,
Birviken ne renkfemp meravel !

V

Pa vo deut hon zro, eun devez, da vont d'ar bed all,
Diskennomp en karr an Ankou heb ober gwad fall ;
Du-hont pep hini a gavo
Jistr da evan 'r pez r garo !

VI

Ra vez ar jistr enoret en Breiz a bep tu,
Hag ar gwin-ardant tanfoeltret gant ar malloz-ru !
D'hon bro garet trinkomp breman,
Rak ma gougl'zo krog da zec'han...

Evnig Penn-ar-c'hoad

SON AR GWIN

War dôn : *O ! chom en bro da gavel...* Pe : *Je suis natif du Finistère...*
Arvorig, Miz Gwengolo 1923

I

Ya, ma zud vat, a bep tu d'in-me
Klevan kanan kanaouennou ;
Sôn ar C'hafe, sôn ar Jistr ive,
O deus dre holl meulodiou ;
Met ar Gwin n'eus ket kanouenn ebet,
Ha koulskoude, da derri ar zec'hed,
Ru pe wenn, me hen lavar,
Ar gwin a zo dispar !

II

Da vale da di hoc'h amezeg,
Pan et, gant an de kentan 'r blâ.
Da vihanan, mar geo jentil ar wreg,
Tiskargo d'ac'h, hep marc'hata,
Eur bannac'h gwin gwen, eur bannac'h
[gwin ru]
Hag en eur evan, e kanfet dioustu :
Heman 'zo gwin, m'hen lavar !
Ar seurt-man 'zo dispar !

III

Ar pôtr yaouank, gant e vestrez koant,
O pardonnan en Landreger,
Petra 'zo kôz ma chom dizeblant
Dirak kafe, jistr ha bier ?
E-berr, en he zi, 'n evo diganti,
Eur bannac'h evaj seurt n'ez euz hini,
Hag en e galon e lâr :
Ar gwin a zo dispar !

IV

Dre holl, ni 'well, gant an eurejou,
Serviji gwin ru ha gwin gwenn ;
Heb ar gwin, roue an evajou,
Piou, en de-ze 'garfe tremen ?
D'evan da yec'hed an dud eurejet,
Gant gwin ru ha gwen, ar gwer've karget ;
Da lakaat ar galon bar,
Ar gwin a zo dispar.

V

Ar jistr 'zo mat, hag ar chufere
Oa gwechall evaj ar Breton ;
N'hen nac'han ket, sur, ha koulskoude,
Eur bannac'h gwin 'blij d am c'halon ;
Eur bannac'h gwin ru, eur bannac'h gwin
[gwenn]
A c'hoarz d'ho lagad a-dreuz d'ai werenn...
Ya ! peb ever a lavar :
Ar gwin a zo dispar !

VI

C'houi 'zonj marteze c'h on marc'hadour
Hag on klask gwerzan d'ec'h ma stall ;
Nann da, ma holl c'hoant, ma holl labour
Eo lakaat d'ac'h seder ho tal,
Ma kanfet ganin ar zonig neve,
N eur drinkan 'n eil da yec'hed egile :
O ya ! peb ever a lâr :
Ar gwin a zo dispar !

VII

Ha breman, tud vat, 'n eur achui,
Mar geo displijet d'ec'h ma zon,
Me ho pedo d'am digarezi ;
Eun all rei gwella'h evidon ;
Met ne gredan ket vec'h bet anwazet
O klevet kanan, trezoc'h Bretoned,
Son ar gwin, rak, m'hen lavar
Ar gwin a zo dispar !

Eur mignon eus ar Y. K.

SON AR C'HAFE

War dôn : *Risque la Montagne — Arvorig, Miz Genver 1925*

I

Diouz Kastel Pôl da Lanuon,
Diouz Kerne da Oelo,
A zo bet savet meur a zon
War benn an evajo ;
Evidon, keit ha ma vevin,
Me gav d'in
E lârin :

Diskan

Netra na blii d'in-me
Vel eur banne kafe !

II

Ar vamm pa glev he bugel kêz
O ouelan 'n e gavel,
Gant eur banne kafé lèz
A ra d'ean tevel ;
Ha neuze diou vouezig vihan
A-unan
A vouskan :

III

Pa 'c'h eas Fanch, ar pôtr faro,
Da welet Godig vrao,
E lâras d'ezi : « Du-man zo
Jistr ha gwin 'leiz ar c'hao ! »
Met God a respontas hepken
D'ar paour den,
War he flen :

IV

En holl diegeziou pinvik
Ez eo bet, a-viskoaz,
Ar c'hiz zerviji kafe rik,
Warlerc'h ar prejou bras ;
Otrone hag itronezed
A glevfet
O lâret :

V

Ar paour ive, 'mesk al ludu,
En eur pod pri faoutet,

A dom eur banne kafe du,
Arôk mont da gousket ;
Ha hep sonjal 'n e baourente,
'N e wele
E hunvre :

VI

Kentan eyez ar martolod,
Kerkent ha dihunet,
Eo redek da diffenn e lod,
'Rok ma vo holl evet,
Diouz an dour du a ra dean
'N eul leinan,
Disklêrian :

VII

Ar c'hafe 'zo eul louzaouenn
Dispar dreist pep hini ;
N'ballfen ket en eur ganaoueun
Kaer awalc'h hen meuli ;
Ma zon a vefe kalz re hir,
Penegwir,
En eur gir :

VIII

Me a varvo ive, marvat,
Evel pep krouadur,
Ha ma pe c'hoant neuze, tud vat,
D'ober d'in plijadur,
War ma be dister ho pedan
Da skrivan
Kement-man :

Diskan diwean :

Vit eur potr :
Man d'ean na blije
Vel eur banne kafe !

'Vit eur plac'h :

Man d'ezi na blije
Vel eur banne kafe !

Evnig Penn-ar-C'hoad

KANOMP EN BREZONEK !

Eun tensor kuzet - Foei d'al loustoniou gallek !

Ar Brezoneg eo yez ar galon, e lären em fennad *Komzomp Brezoneg*. Er c'han eo e kavomp e gwirione kaerderiou dispar hon yez. Da rei da danva mennoziou tener, n'eus ket evel ar brezoneg ; hen eo an tad. Ha ne ziskuilhan netra a neve o läret penôs bravantoniou ar bed — hag a bell ! — a zo bet a holl viskoaz er broiou keltiek. « Mor a gan » eo Bro-Geumri, Iverzon ; ha petra lavaret neuze euz hor bro-ni, eus Breiz-Izel ? « Bretagne est poésie » a lavare gwechall-goz Marie de France. Hon Breiz, kredet ac'hanon, n'he deus ket kollet eus he brud vat : bepred e chom « mor a gan » ha « mor a zudi ».

Gant hon c'hanaouennou eman an trec'h ; hon toniou eo ar c'haeran. Tud a ijin gaer o deus kaset ar vrud anè dre ar bed a-bez ; tud a ouziegez disteroch', marteze, nemet a garante ken birvidik, o dalc'has beo en hon zouez, pell arôk ar brezel, hag ar re ac'hannomp n'int ket bet chomet war ar plenennou a gendalc'h gant eur nerz neve, all labour vat ha santel. Hag e welomp er vro, aboue ar brezel, kelaouennou o scvel evit hadan levezneze dre ar vro : *Feiz h̄c Breiz Dihunamb*, e Gwened ; hon *Breiz goude Arvorig*, e Treger-Kerne Goelo.

Ha red e vefe d'imp anzao, evit hon mez, n'eus nemet eun dornadig a dud desket o lenn hon c'hanaouennou, o karout ar brezoneg, o kanan hon c'hanaouennou ? Siouaz, ar bob hag ar yaouankizou, penn-dalet pe drellet pe gollet c'hoaz gantfroudennou diskiant, n'anveont mui na talvoudegez o yez, na koantiri o c'hanaouennou na dudi o zoniou ken brudet.

*

En kalz eureujou, en de a hirie, ne glever. koulz läret, kanaouenn vrezoneg ebet. Mar klevjed c'hoaz soniou fur e galleg, soniou dereat ouz an holl ha pen hini !... Eur vez ru eo alies bean en meur a cured breman. N'eus ket enne nemet kaniou gallek diskiant ha hudur, silet enne eleiz a loustoni, a vreinadur ha, peurvuan, zoken, läret ken dispak, ken noaz, ma teu da vantran kalon kement hini en deus miret daou wennegad furnez etre e zaoulagad.

Hag ar gwasan, ar bôtred yaouank a gan ar seurt moc'hajou a gav d'ê o deus spered, ez int tud a zoare, n'eus ket evelte !... Ne

welont ket penôs e teu o c'hanaouennou da lakat an hoil diés, ar mammou da blegan o fenn, ar merc'hed yaouank da ruian, ar re goz da c'hosmolat start.

Hag ar pabored a gred d'ê choaz eman an holl veulodi 'war o lerc'h, p'emaent en eneb, o rukuni hag o heugi beb unan...

Dirak o mamm hag o c'hoarez ne garfent biken dislonkan ken gwaz loustoniou ha dirak c'hoarez ha mammou ar re all, ne reont forz pegeñ izel kouean. Foei ! Ha mez ar yro warnê !...

Eun dra, avat, hag a lez ac'hanon souezet eo e c'houzanv, heb en em zevel, pennou an eured hag ar yaouankizou all chilaou ken fall kanaouennou ! Hep mar, hag a dra zur, zoken, o vean, pe n'eman ket ar c'hiz da ganan zoniou brezoneg ; pe ne oar den soniou brao ; pe c'hoaz, ne gred hini kregi da gentan, aon rak fent pe goap.

Ar c'hiz ? — Ar c'hiz a ve digaset.

Gouzout soniou brao ? Awalc'h a zoniou brao a zo !

Aon rak fent, rak goap ? En hano Doue yaouankiz karet, mar ho peus mouez, kanet dispon !

Ha neuze, n'oc'h ket hep gouzout, marvat, ar c'hog he deus war an dud eur ganaouenn vrezonek. Adalek ma kanet en brezoneg, ar pennou a zav, an daoulagat a lintr, ar c'halonou a domm ; levezneze a bar endro d'ac'h, rak Spered ar Vro dihunet a vev enoc'h hag a gennerz ac'hanc'h...

Ha arabad läret n'euz ket a ganiou dreist en brezoneg, gant toniou vel n'eus ket neb lec'h. A gantchou e veint kavet hag int neve, enne furnez, karante, teneridigez : enne spered da lakat tud da dortan, farsou d'ober d'ê mervel o c'hoarzin.

Gret eun dibad mat anè, tudou yaouank : kanet-e goude, ha laret d'in warlec'h, ha c'houi n'ho po ket grêt a blijadur endro d'ac'h, plijadur a-leiz ha vad ive !...

Kerkent ar moc'hajou gallek a dec'ho, strafilhet ha mezek.

AR YEODET
Arvorig Miz Genver 1924

Lennet hep sun "BREIZ", kazetenn savet evit difend ar Fe hag ar Vro. 5 kwenneg an niverenn.